

دانشگاه صنعتی امیرکبیر
(پلی تکنیک تهران)
دانشکده ریاضی و علوم کامپیوتر

گزارش چهارم

حل سودوکو با استفاده از مسئله‌ی رضایت محدود (CSP)

نگارش
امید امیر آتسانی

شماره دانشجویی:
۹۸۳۳۰۰۵

استاد
دکتر مهدی قطعی

دکتر بهنام یوسفی مهر

اردیبهشت ۱۴۰۲

چکیده

سودوکو، مخفف یک عبارت ژاپنی 数字は独身に限る به معنی «ارقام باید تنها باشند» است. نوع متداول پازل سودوکو یک جدول 9×9 است که کل جدول هم به ۹ جدول کوچک تر 3×3 تقسیم شده است. در این جدول چند عدد به طور پیش فرض قرار داده شده که باید باقی اعداد را با رعایت سه قانون زیر یافت:

- قانون اول: در هر سطر جدول اعداد ۱ الی ۹ بدون تکرار قرار گیرد.
- قانون دوم: در هر ستون جدول اعداد ۱ الی ۹ بدون تکرار قرار گیرد.
- قانون سوم: در هر ناحیه 3×3 جدول اعداد ۱ الی ۹ بدون تکرار قرار گیرد.

الگوریتم‌های نسبتاً ساده‌ای برای حالت 9×9 سودوکو وجود دارند که در کمتر از یک ثانیه سخت‌ترین آن‌ها را هم حل می‌کنند اما با بزرگ شدن اندازه جدول سختی این مسئله به‌طور قابل توجهی افزایش می‌یابد. یکی از این الگوریتم‌ها که در ادامه بررسی خواهد شد مسئله رضایت محدودیت (CSP) می‌باشد. در این گزارش حل حالت 9×9 و چند ابعاد دیگر مانند 4×4 ، 16×16 و 25×25 نیز بررسی خواهند شد.

واژه‌های کلیدی:

سودوکو، Arc Consistency 3، Backtracking، Constraint Satisfaction Problem (CSP)، Least Constraint Value (LCV)، Minimum Remaining Value (MRV)

فهرست مطالب

۲	چکیده
۲	واژه‌های کلیدی
۴	فصل اول
۴	مقدمه
۷	فصل دوم
۷	الگوریتم‌ها و پیاده‌سازی
۱۳	فصل سوم
۱۳	تست هوش مصنوعی بازی
۱۹	فصل چهارم
۱۹	نتیجه‌گیری
۲۰	منابع
۲۰	لینک کد

فصل اول

مقدمه

مسائل ارضای محدودیت Constraint satisfaction problem یا به اختصار CSP تعداد زیادی از مسائل هوش مصنوعی را در بر می گیرند. یک مثال ساده سودوکو می باشد که می توان آن را به عنوان یک مسئله ارضای محدودیت در نظر گرفت. بسیاری از مسائل مطرح در زمینه هوش مصنوعی را می توان به صورت مسائل ارضای محدودیت توصیف کرد. این مسائل با استفاده از مجموعه ای از متغیرها و تعدادی محدودیت برای مقادیری که این متغیرها می توانند اختیار کنند، تعریف می شوند. حل این مسائل مجموعه ای از مقادیر منحصر به فرد برای متغیرهاست، به طوری که تمامی محدودیت های موردنظر مسئله ارضا شده باشد. الگوریتم Arc Consistency یکی از معروفترین الگوریتم ها برای حل این مسائل می باشد.

برای حل مسایل CSP نیاز داریم که سه چیز را تعیین کنیم:

۱. متغیرها: موجودیت هایی هستند که می خواهیم مقادیری را به آنها نسبت دهیم. در اینجا می شود سلول های سودوکو.
  ۲. دامنه ها: مجموعه ای از مقادیر ممکن که هر متغیر می تواند بگیرد، یعنی ارقام ۱ تا n برای سودوکو.
  ۳. محدودیت ها: قوانینی هستند که تخصیص مقادیر را به متغیرها محدود می کنند، مانند شرط منحصر به فرد بودن سودوکو.
- سه قانون داریم:

قانون اول: در هر سطر جدول اعداد ۱ الی n بدون تکرار قرار گیرد.

قانون دوم: در هر ستون جدول اعداد ۱ الی n بدون تکرار قرار گیرد.

قانون سوم: در هر ناحیه $\sqrt{n} \times \sqrt{n}$ جدول اعداد ۱ الی n بدون تکرار قرار گیرد.

روش پس‌گرد (به انگلیسی: Backtracking) یکی از شیوه‌های کلی جستجوی فضای حالت برای حل مسائل ترکیبیاتی است. این شیوه، تمام ترکیب‌های ممکن را بررسی می‌کند تا یک جواب پیدا کند یا تمام جواب‌های ممکن را شمارش کند. تنها مزیت روش پس‌گرد در این است که می‌توان حالت‌هایی را بدون آنکه صریحاً بررسی شوند، با در نظر گرفتن ویژگی‌های مسئله، کنار گذاشت. واژه BackTrack به وسیله یک ریاضی‌دان آمریکایی به نام D.H. Lehmer در سال ۱۹۵۰ ابداع شد.

در بسیاری از مسائل می‌توان بدون نیاز به بررسی تمام ترکیبات، از اینکه جواب مسئله توسط چه ترکیبی از مقادیر قابل تحقق نیست اطمینان بدست آورد و بدین ترتیب بخش‌های بزرگی از فضای جستجو را کنار گذاشت.

پس‌گرد همه حالت‌های ممکن را برای جواب بررسی می‌کند تا حالت درست را بیابد. این یک جستجوی عمق اول بین جواب‌های ممکن است. هنگام جستجو اگر راهی که طی می‌شود نتیجه نداد (به جواب نرسید) به نقطه قبلی بازمی‌گردد و راه بعدی را امتحان می‌کند. اگر همه راه‌ها را امتحان کرد و به جواب نرسید، جستجو نا موفق بوده‌است. این الگوریتم معمولاً در قالب توابع بازگشتی پیاده‌سازی می‌شود. به این صورت که در هر بار فراخوانی تابع، با اضافه شدن یک متغیر به‌طور متناوب همه مقادیر ممکن را به آن نسبت می‌دهد و آن مقداری که با فراخوانی‌های بازگشتی بعدی سازگار است را ذخیره می‌کند. روش پس‌گرد را می‌توان یک پیاده‌سازی بازگشتی از جستجوی عمق اول دانست.

شبهه‌کد:

```
procedure backtrack(P, c) is
  if reject(P, c) then return
  if accept(P, c) then output(P, c)
  s ← first(P, c)
  while s ≠ NULL do
    backtrack(P, s)
    s ← next(P, s)
```

برای حل سودوکو با این تکنیک، خانه‌های خالی را با حالات مختلفی پر می‌کنیم به صورتی که قوانین نقض نشود و تا جایی اینکار را ادامه می‌دهیم که جدول کامل پر شود. به‌طور مثال از اولین خانه خالی شروع می‌کنیم، اگر در سطر و ستون و مربع 3×3 مربوط به این خانه عدد ۱ ظاهر نشده بود، این خانه را با ۱ پر می‌کنیم و ادامه می‌دهیم؛ وگرنه اعداد ۲ تا ۹ را امتحان می‌کنیم. هر بار به خانه‌ای رسیدیم که با هیچ عددی پر نمی‌شد باید اولین خانه قبل از آن که می‌توانیم عددش را زیاد کنیم را زیاد کنیم.

شبه‌کد:

```
backtrack(cell):  
    if cell is empty:  
        for i from 1 to 9:  
            if i not in row and column and box cell:  
                fill cell with i  
                boolean result = backtrack(next cell)  
                if result is True:  
                    return True  
                unfill cell  
        return False  
    if i is last cell:  
        return True  
    backtrack(next cell)
```

مزیت‌های این روش عبارتند از:

- اگر جدول درست باشد حتماً جواب پیدا می‌شود.
- زمان حل به سختی جدول ورودی وابسته نیست.
- پیاده‌سازی آن بسیار ساده است.

اما در صورت بزرگ‌تر شدن سودوکو خیلی طول می‌کشد و مناسب ما نیست.

برای حل این مشکل در بخش بعدی به تعدادی الگوریتم و پیاده‌سازی آن‌ها می‌پردازیم.

فصل دوم

الگوریتم‌ها و پیاده‌سازی

تابع `read_sudoku` : یک نام فایل را به عنوان ورودی می‌گیرد و یک لیست دوبعدی نشان دهنده بورد سودوکو برمی‌گرداند. خط اول فایل شامل اندازه سودوکو و به دنبال آن تعداد سلول‌های پر و سپس در سطرهای بعد مختصات و مقدار خانه‌های پر را دریافت می‌کند.

سطر و ستون‌های صفحه سودوکو با اعداد ۰ تا $n-1$ شماره گذاری شده‌اند. سلول‌های خالی با ۰ نشان داده می‌شوند. تابع فایل را می‌خواند و یک لیست دوبعدی با اندازه پازل ایجاد می‌کند، جایی که هر سلول به ۰ مقداردهی اولیه می‌شود. سپس مقادیر فایل را در سلول‌های مربوط به بورد پر می‌کند.

```
def read_sudoku(file):
    size = int(file.readline())
    n_full_cells = int(file.readline())
    grid = [[0] * size for _ in range(size)]
    for _ in range(n_full_cells):
        i, j, value = map(int, file.readline().split())
        grid[i][j] = value
    return grid
```

تابع `is_valid` : یک بورد سودوکو، اندازه اش، ردیف و ستون یک سلول و مقدار را به عنوان ورودی می‌گیرد و اگر بتوان مقدار را بدون نقض قوانین سودوکو در سلول قرار داد، `True` را برمی‌گرداند. تابع بررسی می‌کند که آیا مقدار قبلاً در همان ردیف، ستون یا زیرمربع سلول وجود دارد یا خیر. اگر مقدار هر یک از این قوانین را نقض کند، تابع `False` را برمی‌گرداند.

```
def is_valid(grid, size, row, col, num):
    for i in range(size):
        if grid[row][i] == num or grid[i][col] == num:
            return False
    box_size = int(size ** 0.5)
    box_row, box_col = row // box_size * box_size, col // box_size * box_size
    for i in range(box_size):
        for j in range(box_size):
            if grid[box_row + i][box_col + j] == num:
                return False
    return True
```

تابع `find_unassigned`: یک بورد سودوکو و اندازه آن را به عنوان ورودی می گیرد و سطر و ستون یک سلول اختصاص نیافته را برمی گرداند. یک سلول اختصاص نیافته سلولی با مقدار ۰ است. تابع از طریق هر سلول بورد حلقه می زند و شاخص های اولین سلول اختصاص نیافته را که پیدا می کند برمی گرداند.

```
def find_unassigned(grid, size):
    for row in range(size):
        for col in range(size):
            if grid[row][col] == 0:
                return row, col
    return None
```

تابع `mrsv`: یک بورد سودوکو و اندازه اش را به عنوان ورودی می گیرد و سطر و ستون سلول را با حداقل مقادیر باقی مانده (MRV) برمی گرداند. هیوریستیک MRV سلولی را با کمترین تعداد مقادیر معتبری که می توان به آن اختصاص داد انتخاب می کند. این تابع از طریق هر سلول اختصاص نیافته بورد حلقه می زند و تعداد مقادیر معتبری را که می توان به آن اختصاص داد محاسبه می کند. ایندکس های سلول را با حداقل تعداد مقادیر معتبر برمی گرداند. `Min_pos` با بزرگ ترین مقدار ۶۴ بیتی مقداردهی شده است. در صورتی که از سیستم ۳۲ بیتی استفاده می کنید با `import` کردن کتابخانه `sys` و فراخوانی `maxsize()` می توانید آن را تغییر دهید.

```
def mrsv(grid, size):
    min_remaining, min_pos = 9223372036854775807, None
    for row in range(size):
        for col in range(size):
            if grid[row][col] == 0:
                count = sum(is_valid(grid, size, row, col, num) for num in range(1,
size + 1))
                if count < min_remaining:
                    min_remaining, min_pos = count, (row, col)
    return min_pos
```


تابع `lcv`: یک بورد سودوکو، اندازه اش و ردیف و ستون یک سلول را به عنوان ورودی می گیرد و فهرستی از مقادیری را که می توان به سلول نسبت داد، مرتب سازی شده بر اساس هیوریستیک حداقل مقدار محدود (LCV) برمی گرداند. هیوریستیک LCV مقداری را انتخاب می کند که کمترین تعداد مقادیر را در سلول های مجاور رد می کند. تابع از طریق هر مقدار در دامنه سلول حلقه می زند و تعداد مقادیر معتبری را که می توان به هر سلول همسایه نسبت داد محاسبه می کند. سپس مقادیر سلول را با مجموع تعداد مقادیر معتبر سلول های مجاور مرتب می کند.

```
def lcv(grid, size, row, col):
    return sorted((num for num in range(1, size + 1) if is_valid(grid, size, row, col, num)), key=lambda num: sum(is_valid(grid, size, row, col, num) for row in range(size) for col in range(size)))
```

تابع `revise`: یک بورد سودوکو، اندازه اش و ردیف و ستون یک سلول را به عنوان ورودی می گیرد و مقادیری را که قوانین سودوکو را نقض می کند از دامنه سلول حذف می کند. تابع از طریق هر مقدار در دامنه سلول حلقه می زند و بررسی می کند که آیا قوانین را نقض می کند. اگر این کار را کرد، تابع مقدار را از دامنه حذف می کند و `True` را برمی گرداند. اگر هیچ مقداری حذف نشود، تابع `False` را بر می گرداند.

```
def revise(grid, size, row, col):
    revised = False
    for num in range(1, size + 1):
        if grid[row][col] == num:
            continue
        if not is_valid(grid, size, row, col, num):
            grid[row][col] = 0
            revised = True
            break
    return revised
```

تابع `ac3`: یک بورد سودوکو، اندازه اش و یک صف از سلول ها را برای پردازش به عنوان ورودی می گیرد و الگوریتم `AC-3` را پیاده سازی می کند. الگوریتم `AC-3` مقادیری را از دامنه سلول هایی که قوانین سودوکو را نقض می کنند حذف می کند. این تابع از طریق هر سلول در صف حلقه می زند و مقادیری را که قوانین را نقض می کند از دامنه خود حذف می کند. اگر مقداری حذف شود، تابع همسایه های سلول را به صف اضافه می کند تا بعدا پردازش شود. درواقع با کاهش مکرر دامنه هر متغیر بر اساس محدودیت ها تا زمانی که راه حلی پیدا شود یا مشخص شود که هیچ راه حلی وجود ندارد کار می کند. در نهایت اگر به انتهای حلقه برسیم و صف خالی مانده باشد، الگوریتم `True` را برمی گرداند که نشان می دهد راه حلی پیدا شده است.

```

def ac3(grid, size, queue):
    while queue:
        row, col = queue.pop(0)
        if revise(grid, size, row, col):
            if grid[row][col] == 0:
                return False
            for i in range(size):
                if i != col and grid[row][i] == 0:
                    queue.append((row, i))
                if i != row and grid[i][col] == 0:
                    queue.append((i, col))
            box_size = int(size ** 0.5)
            box_row, box_col = row // box_size * box_size, col // box_size * box_size
            for i in range(box_size):
                for j in range(box_size):
                    r, c = box_row + i, box_col + j
                    if r != row and c != col and grid[r][c] == 0:
                        queue.append((r, c))
    return True

```

تابع `Solve_sudoku`: یک برد سودوکو و اندازه اش را به عنوان ورودی می گیرد و با استفاده از الگوریتم عقبگرد با AC-۳ و هیوریستیک MRV و LCV پازل را حل می کند. این تابع ابتدا الگوریتم AC-۳ را برای کاهش دامنه سلول ها در شبکه اعمال می کند. سپس سلولی را با حداقل مقادیر باقیمانده (MRV) پیدا می کند و سعی می کند با استفاده از حداقل مقدار محدود (LCV) مقداری را به آن اختصاص دهد. اگر بتوان مقداری را تخصیص داد، تابع به صورت بازگشتی خود را فراخوانی می کند تا سلول های باقی مانده را حل کند. اگر نمی توان مقداری را تخصیص داد، تابع به سلول قبلی برمی گردد و مقدار دیگری را امتحان می کند. اگر همه مقادیر امتحان شده باشند و هیچ یک از آنها کار نکنند، عملکرد بیشتر به عقب برمی گردد تا زمانی که بتوان مقدار دیگری را تخصیص داد.

الگوریتم Backtracking با تلاش برای تخصیص یک مقدار به یک سلول اختصاص نیافته و حل بازگشتی سلول های باقی مانده کار می کند. اگر بدون نقض قوانین سودوکو، مقداری را نتوان به یک سلول اختصاص داد، الگوریتم به سلول قبلی برگشته و مقدار دیگری را امتحان می کند. اگر همه مقادیر امتحان شده باشند و هیچ یک از آنها کار نکنند، الگوریتم بیشتر به عقب برمی گردد تا زمانی که بتوان مقدار دیگری را تخصیص داد. الگوریتم زمانی خاتمه می یابد که به تمام سلول ها یک مقدار اختصاص داده شود.

```
def solve_sudoku(grid, size):
    queue = [(row, col) for row in range(size) for col in range(size) if
grid[row][col] == 0]
    ac3(grid, size, queue)
    unassigned = mrv(grid, size)
    if unassigned is None:
        return True
    row, col = unassigned
    for num in lcv(grid, size, row, col):
        if is_valid(grid, size, row, col, num):
            grid[row][col] = num
            if solve_sudoku(grid, size):
                return True
            grid[row][col] = 0
    return False
```

تابع `print_sudoku`: یک لیست دوبعدی نشان دهنده بورد سودوکو به عنوان ورودی می گیرد و آن را در خروجی چاپ می کند. تمامی اعداد تک رقمی و دو رقمی در ۴ خانه چاپ شده تا تک رقمی و دو رقمی بودن آنها باعث جابجایی فاصله ها نشود و اعداد زیر یکدیگر بیافتند.

```
Def print_sudoku(grid):
    for row in grid:
        out = "{: >4}" * len(grid)
        print(out.format(*row))
```

در نهایت فایل ورودی را خوانده و بورد سودوکو را می سازیم و اگر قابل حل بود بورد حل شده را چاپ و در غیر این صورت **Unsolvble CSP!** چاپ می شود. در نهایت نیز زمانی که برای حل سودوکو گذشت چاپ می شود.

```
if __name__ == '__main__':
    with open('/Users/omid/Downloads/input16.txt', 'r') as file:
        grid = read_sudoku(file)
        size = len(grid)
        start_time = time.time()
        if solve_sudoku(grid, size):
            print_sudoku(grid)
        else:
            print('Unsolvble CSP!')
        end_time = time.time()
        print("Time spent to solve:", end_time - start_time)
```


فصل سوم

تست هوش مصنوعی بازی

ابتدا از کوچک ترین سایز شروع می کنیم، 4×4 و با ۵ خانه پر تست می کنیم.
ورودی:

4
5
0 0 2
1 1 1
1 3 2
2 2 3
3 3 4

خروجی:

2 4 1 3
3 1 4 2
4 2 3 1
1 3 2 4

Time spent to solve: 0.0007290840148925781 s

مشاهده می شود که هر ۳ شرط رعایت شده و در زمان بسیار کوتاهی سودوکو حل شده است.

حال یک سایز بزرگتر را تست می کنیم یعنی ۹x۹

به دلیل طولانی تر بودن ورودی آن را در گزارش قرار ندادم اما در گیتهاب موجود است. ورودی تست شده ۳۰ خانه پر دارد.

خروجی:

```
5 3 4 6 7 8 9 1 2
6 7 2 1 9 5 3 4 8
1 9 8 3 4 2 5 6 7
8 5 9 7 6 1 4 2 3
4 2 6 8 5 3 7 9 1
7 1 3 9 2 4 8 5 6
9 6 1 5 3 7 2 8 4
2 8 7 4 1 9 6 3 5
3 4 5 2 8 6 1 7 9
```

Time spent to solve: 0.018711090087890625 s

مشاهده می شود که هر ۳ شرط رعایت شده و باز هم در زمان کوتاهی سودوکو حل شده است.

حال یک سائز بزرگتر را تست می کنیم یعنی ۱۶X۱۶

ورودی تست شده ۱۰۰ خانه پر دارد.

```
4 10 9 15 1 7 13 8 6 14 2 12 16 5 3 11
2 5 3 1 15 4 11 16 13 9 8 7 6 10 12 14
14 6 13 12 3 10 5 2 16 11 1 4 8 15 9 7
11 7 16 8 6 14 9 12 5 3 10 15 1 2 13 4
8 16 11 4 13 15 14 9 2 5 7 3 12 1 10 6
1 14 6 13 12 8 4 5 10 16 9 11 2 3 7 15
10 15 5 3 2 1 7 6 12 4 13 8 11 16 14 9
7 12 2 9 10 16 3 11 1 6 15 14 4 8 5 13
3 1 7 6 5 9 12 4 8 10 16 13 14 11 15 2
15 11 14 10 7 6 8 13 9 1 3 2 5 12 4 16
16 8 12 2 11 3 10 15 14 7 4 5 9 13 6 1
9 13 4 5 14 2 16 1 15 12 11 6 3 7 8 10
5 2 1 7 4 11 6 10 3 15 12 9 13 14 16 8
6 4 10 14 8 12 1 7 11 13 5 16 15 9 2 3
12 3 8 16 9 13 15 14 7 2 6 1 10 4 11 5
13 9 15 11 16 5 2 3 4 8 14 10 7 6 1 12
```

Time spent to solve: 0.32978296279907227 s

مشاهده می شود که هر ۳ شرط رعایت شده و باز هم در زمان کوتاهی سودوکو حل شده است.

در تست های اولیه که صرفا با backtracking بود چند دقیقه برای حل سودوکوی مشابه زمان می برد.

حال بزرگترین سائز را تست می کنیم یعنی ۲۵x۲۵
 ورودی تست شده ۱ خانه پر دارد برای آن که طولانی ترین حالت ممکن را بررسی کنیم.
 ورودی:

25

1

0 0 24

خروجی:

24 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 25
 5 6 7 8 9 16 17 18 19 25 1 2 3 4 15 20 21 22 23 24 10 11 12 13 14
 10 11 12 13 14 1 2 3 4 15 20 21 22 23 25 5 6 7 8 9 16 17 18 19 24
 15 16 17 18 19 20 21 22 23 14 5 6 7 8 24 25 10 11 12 13 1 2 3 4 9
 20 21 22 23 25 10 11 12 13 24 9 16 17 18 19 1 2 3 4 14 5 6 7 8 15
 1 9 3 10 2 14 12 15 5 4 23 13 16 17 6 11 18 21 19 7 24 25 20 22 8
 16 22 20 21 23 24 1 6 3 17 15 18 19 14 2 4 25 8 9 5 13 7 11 10 12
 12 18 11 14 7 25 13 20 10 22 3 1 5 21 8 6 24 2 15 16 19 4 23 9 17
 17 19 25 15 8 18 7 2 21 16 4 9 10 24 11 12 22 20 13 23 3 5 14 1 6
 4 13 6 5 24 11 8 19 9 23 7 22 20 25 12 14 3 1 17 10 2 18 15 21 16
 2 3 13 16 15 4 23 11 20 6 24 19 14 7 9 21 12 18 10 1 25 22 8 17 5
 25 12 5 17 1 8 19 13 7 3 16 10 15 6 22 9 14 23 24 4 11 20 2 18 21
 19 7 23 11 6 9 22 14 25 1 17 8 21 2 18 13 15 5 16 20 4 24 10 12 3
 8 4 21 20 22 15 10 17 24 18 13 12 23 5 3 2 7 6 11 25 9 16 19 14 1
 14 10 24 9 18 12 5 16 2 21 11 25 1 20 4 17 8 19 3 22 6 23 13 15 7
 3 24 8 7 5 19 9 1 14 2 18 4 6 10 17 23 11 13 25 15 22 12 21 16 20
 21 2 16 1 11 17 25 10 15 5 12 23 8 19 20 24 4 9 22 3 14 13 6 7 18
 9 23 14 6 12 3 18 4 11 7 22 5 13 15 21 16 19 10 20 17 8 1 24 25 2
 22 20 4 19 17 13 16 21 6 8 14 24 25 3 1 7 5 12 2 18 15 10 9 11 23
 13 15 18 25 10 22 24 23 12 20 2 7 9 11 16 8 1 14 6 21 17 3 4 5 19

6 14 1 4 13 2 3 5 16 10 19 15 11 12 23 18 17 24 7 8 21 9 25 20 22
 7 5 9 12 16 6 14 24 22 13 8 3 18 1 10 19 20 25 21 11 23 15 17 2 4
 11 25 10 22 20 21 15 8 17 12 6 14 4 9 7 3 23 16 1 2 18 19 5 24 13
 18 8 15 2 3 23 20 25 1 19 21 17 24 22 13 10 9 4 5 12 7 14 16 6 11
 23 17 19 24 21 7 4 9 18 11 25 20 2 16 5 22 13 15 14 6 12 8 1 3 10

Time spent to solve: 16.21527075767517 s

مشاهده می شود که هر ۳ شرط رعایت شده و در بدترین حالت ممکن نیز زمان مناسبی (زیر ۲۰ ثانیه) سودوکو حل شده است.

فرمت خروجی در گزارش کمی بهم ریخت، با ران کردن کد می توان خروجی را تمیز تر دید.

فایل های ورودی دیگری برای اندازه ۱۶X۱۶ و ۲۵X۲۵ تمامی اعداد جدول را دارند و تعداد خانه های پر در سطر دوم ورودی کمتر از کل خانه ها می باشد تا سودوکو حل شود. این فایل ها در گیتهاب قرار دارند و می توانید تعدادی سطر آن ها را پاک کرده و دوباره ورودی دهید.

در نهایت یک مثال غیر قابل حل تست می شود.

ورودی:

9

20

0 0 5

0 1 3

0 4 7

1 0 6

1 3 1

1 4 9

1 5 5

2 1 9

2 2 8

2 7 6

3 0 8

3 4 6

3 8 3

4 0 4

4 3 8

4 5 3

4 8 4

5 0 7

5 4 2

5 8 6

خروجی:

Unsolvable CSP!

Time spent to solve: 7.890884876251221 s

فصل چهارم

نتیجه‌گیری

مشاهده شد که الگوریتم‌های اضافه شده می‌توانند کمک شایانی در زمان حل سودوکو به خصوص در سائزهای بالاتر بکنند. این الگوریتم‌ها توانستند زمان حل مورد ۱۶X۱۶ را که چند دقیقه طول می‌کشید به زیر ۱ ثانیه بکشانند و حتی مورد بزرگی مانند ۲۵X۲۵ را فقط با یک خانه پر زیر ۲۰ ثانیه حل کنند. این الگوریتم‌ها عبارت بودند از:

Arc Consistency ۳

Minimum Remaining Value (MRV)

Least Constraint Value (LCV)

منابع

<https://en.wikipedia.org/wiki/Sudoku>
<https://en.wikipedia.org/wiki/Backtracking>
https://en.wikipedia.org/wiki/Sudoku_solving_algorithms
https://en.wikipedia.org/wiki/AC-3_algorithm

لینک کد

<https://github.com/omidatashani/sudoku-solver>

همفکری با دوستان: امیرعلی معتقدی، محمد امیر خانی و پارسا پورسیستانی